

Kunnen we ons een politieke crisis veroorloven?

2010/31
23 | 04 | 2010

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Het spel zit weer op de wagen in ons land. De kwestie van Brussel-Halle-Vilvoorde doet ons landje weer in een politieke crisis van formaat belanden. Terwijl voor sommigen BHV niet meer dan een burenruzie lijkt over een overhangende boom, is het voor anderen een existentiële crisis.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

De nuchtere econoom stelt zich enkel de vraag of we ons vandaag dergelijke crisis kunnen veroorloven. In 2007 hadden we ook al een dergelijke politieke crisis over een gelijkaardig (of was het hetzelfde?) onderwerp. Destijds zagen we dat hierdoor het rentetarief op onze overheidsschuld opliep. Mijn eigen inschatting liep toen op tot een extra risicopremie van 8 basispunten of 0,08% wat ons toch vlot meer dan twintig miljoen euro kon kosten. Afhankelijk van het politiek standpunt is twintig miljoen euro een prijs die dergelijke crisis al dan niet waard is. Toch moeten we vandaag een aantal extra kantlijnen plaatsen. Ten eerste moeten we dit jaar niet alleen een belangrijk stuk overheidsschuld herfinancieren maar

we zitten ook met een gigantische financieringsbehoefte door ons begrotingstekort van om en bij de twintig miljard euro. Als de politieke crisis dezelfde risicopremie zou creëren als in 2007 dan zou het kostplaatje hierdoor kunnen oplopen tot meer dan vijftig miljoen euro. Maar dan is nog niet alles gezegd. We zitten immers vandaag in het post-Lehmantijdperk terwijl in 2007 de financiële markten in feite aan het slapen waren. Toen discrimineerden ze nauwelijks tussen staten zoals Duitsland en Griekenland, vandaag wel. Momenteel stellen de financiële markten zich grote vragen over de kredietwaardigheid van landen. Nu is het wel zo dat Griekenland in ganse verte niet op België lijkt. Het zuiderse land is zelfs bij uitstek het grootste

“

Laten we als land vandaag proberen zoveel mogelijk uit de actualiteit te blijven

”

probleemgeval van de Club-Med-landen. Toch kunnen we vandaag niet te zelfgenoegzaam zijn en moeten we een aantal knipperlichten op ons boordpaneel in het oog houden.

Een eerste knipperlicht dat toch wel roodgloeiend staat voor België is het niveau van onze overheidsschuld die vandaag boven 100 procent uitkomt, dit is meer dan in Portugal en Spanje. Een knipperlicht dat eerder op oranje staat is ons begrotingstekort dat ‘slechts’ minder dan de helft bedraagt van Griekenland waar het tekort gisteren overigens werd herzien naar maar liefst 13,6 procent van het nationaal inkomen.

Een derde knipperlicht betreft het handelsbalanstekort dat een indicatie geeft over de mate dat een land zich binnenlands kan financieren of dat het noodgedwongen buitenlandse investeringen moet aantrekken. Dit licht brand maar flets voor België omdat we grosso modo een evenwicht kennen op de handelsbalans in tegenstelling tot de zuiderse landen. Toch zou het voor ons land een aanpassing betekenen indien we meer intern moeten financieren omdat we de voorbije jaren er wel in slaagden het grootste deel van onze schuld

in buitenlandse handen te plaatsen.

Een vierde knipperlicht dat wel erg staat te knipperen betreft de blootstelling van onze banken aan de schuld van de zogenaamde PIGS-landen. Zoals bekend bedraagt deze voor banken actief in ons land relatief veel meer dan gemiddeld in Europa. De kredietwaardigheid van een land kan overigens snel het vertrouwen in het banksysteem beïnvloeden aangezien de staten vandaag nog steeds impliciet of expliciet garant staan voor de banken. Het is belangrijk in te zien dat ons lot ook afhangt van wat er elders gebeurt aangezien de financiële markten sequentieel zich richten op het land dat ze het zwakst wanen.

En dan komen we op het vijfde en laatste knipperlicht dat gisteren op rood is gesprongen, namelijk het politieke risico. Dat de Club-Med-landen zo snel onder vuur komen heeft uiteraard ook te maken met de inschatting door de financiële markten dat deze landen politiek instabiel zijn. Op dat vlak heeft ons land echter ook een minder goede reputatie. Bovendien is dit risico iets wat veel subjectiever is omdat het veel minder kwantificeerbaar is. Onze bevolking is al lange tijd gewend aan de BHV-crisis maar voor het buitenland staat het merk België wel degelijk onder druk als de regering valt.

Op zich is het een goede zaak dat op dit moment de financiële markten extra risicopremies eisen van landen met een geloofwaardigheidsprobleem. Dit kan landen disciplineren en hen aanzetten om structurele hervormingen op stapel te zetten die de solvabiliteit van het land op lange termijn verbetert. Helaas wordt de kortzichtige markt vaak pas wakker als het onheil al geschied is.

Dan wordt het wel heel erg op-letten voor de evolutie van de rente. Alles zal afhangen hoe lang de politieke crisis aanhoudt. Indien er snel duidelijkheid komt dat er een krachtadig bestuur in het verschiet is dan kan de rekening nog goed meevallen. We moeten vandaag echter goed beseffen dat financiële markten manisch-depressief zijn over de staatschulden en snel over kunnen gaan van schijnbare kalmte tot regelrechte paniek met navenante risicopremies. De boodschap moet dan ook zijn: laten we als landen vandaag proberen zoveel mogelijk uit de actualiteit van de wereldpers te blijven!

Verschenen als opiniestuk in De Morgen van 23/04/2010

Onafhankelijke denktank voor duurzame economische groei en sociale bescherming.